

ΛΙΣΤΑ ΤΑΝΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΗΜΕΡΑ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΒΙΑΣ

(ΤΑΙΝΙΕΣ ΚΑΤΑΛΛΗΛΕΣ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ)

Ίσως Άυριο - In A Better World – σκηνοθέτης: Σουσάνε Μπίερ, Όσκαρ Καλύτερης Ξενόγλ. Ταινίας 2011

Δύο παράλληλες ιστορίες, δύο οικογένειες, δύο μικρά παιδιά αλλά και δύο εκ διαμέτρου διαφορετικοί κόσμοι, μια σχεδόν “αποστειρωμένη” δανική πόλη και η καθημερινότητα των εχθροπραξιών και της αθλιότητας σε ένα στρατόπεδο προσφύγων της Αφρικής συνιστούν τον καμβά πάνω στον οποίο συνθέτει η Bier την ιστορία της. Ο Elias είναι εκείνο το αγόρι που συναντάμε σχεδόν σε κάθε σχολείο, εσωστρεφής, κλειστός, εύκολος στόχος για τους δυναμικούς και είρωνες συμμαθητές του. Οι γονείς του βρίσκονται σε διαδικασία διαζυγίου και ο πατέρας του προσφέρει τις ιατρικές του υπηρεσίες στην Αφρική. Ο Christian έχει χάσει τη μητέρα του από καρκίνο και μόλις έχει μετακομίσει με τον ευκατάστατο πατέρα του στο σπίτι της γιαγιάς του. Τα δύο αγόρια συνδέονται φιλικά, ο δυναμικός Christian όμως συμπαρασύρει τον άτολμο Elias σε βίαιες συμπεριφορές. Είναι η μία πλευρά της βίας, αυτή που σοκάρει και περισσότερο γιατί δεν προσιδιάζει στην αθωότητα της παιδικής ηλικίας. Από την άλλη πλευρά η Αφρική, με την εξωτική γοητεία της γίνεται το σκηνικό όπου λαμβάνει χώρα η “ενήλικη” βία, η βία που προστάζει να εκδηλώνονται ανερυθρίαστα ακόμα και τα πιο αιμοσταγή ένστικτα των εκάστοτε ισχυρών επάνω σε άμαχες γυναίκες, πρόσφυγες, παιδιά. Μια ταινία που αντιμετωπίζει με σοβαρότητα την φιλία των παιδιών, τις σχέσεις των γονιών, την ενδοσχολική βία, την εκδίκηση αλλά και την αυταπάτηση σε ένα σφιχτοδεμένο σενάριο που κρατάει συνεχές το ενδιαφέρον του θεατή.

Τα μπλε γυαλιά - μικρού μήκους, σκηνοθέτης: Γιάννης Κουφονίκος & μαθητές του 4ου Δημ. Σχολείου Αλεξάνδρειας Ημαθίας)

Ο Γιώργος πηγαίνει στο νέο σχολείο του φορώντας τα μπλε γυαλιά του. Δεν ξέρει ότι όλοι υποστηρίζουν μια ομάδα με μωβ χρώμα. Τα παιδιά παροτρύνουν το Νίκο να του πάρει τα μπλε γυαλιά. Εκείνος το κάνει και μάλιστα τον απειλεί να μη μιλήσει σε κανέναν. Τι θα γίνει τελικά; Τη λύση θα δώσουν τα ίδια τα μπλε γυαλιά. Αυτή η μικρή ταινία διαρκεί 10 λεπτά και γυρίστηκε με ευθύνη της Εταιρείας Ψυχοκοινωνικής Υγείας του Παιδιού και του Εφήβου.

Happy Feet - σκηνοθέτης: George Miller (2006) –κινουμένων σχεδίων

Ο μικρός Mumble είναι ένας αυτοκρατορικός πιγκουίνος αλλιώς από τους άλλους. Ενώ θα έπρεπε να διαθέτει μια όμορφη και ρυθμική φωνή, όπως και οι υπόλοιποι του είδους του, αυτός γεννήθηκε χορεύοντας κλακέτες! Οι γονείς του φοβούνται πως δε θα καταφέρει ποτέ να βρει την αληθινή αγάπη χωρίς να ξέρει το 'Τραγούδι της Καρδιάς', οι συμμαθητές του στο σχολείο τον κοροϊδεύουν και τελικά η ηγεσία της Αυτοκρατορικής Χώρας τον εξορίζει λόγω της ιδιαιτερότητάς του. Ο Mumble ξεκινάει ένα ταξίδι προς αναζήτηση της αλήθειας και της γνώσης και στην πορεία κερδίζει τη φιλία και την αποδοχή.

Κάθε παιδί είναι ξεχωριστό - σκηνοθέτης: Taare Zameen Par (2007)

Ο Ισαάν είναι ένας μαθητής οκτώ χρονών, που αδυνατεί να συμμετάσχει αποτελεσματικά στη μαθητική ζωή. Δεν μπορεί να γράψει σωστά, δεν μπορεί να συγκεντρωθεί στα μαθήματά του, δεν μπορεί να μάθει. Οι γονείς του και οι δάσκαλοί του τον θεωρούν ανόητο και τεμπέλη και τον πιέζουν για να «διορθωθεί», ενώ αυτός, αδυνατώντας να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις των γύρω του, βρίσκει καταφύγιο στη ζωγραφική. Τα πράγματα χειροτερεύουν, όταν οι γονείς του αποφασίζουν να τον στείλουν εσώκλειστο σε ένα αυστηρό σχολείο σε άλλη πόλη. Έτσι, στα προβλήματά του προστίθεται και ο χωρισμός του από την οικογένεια. Ο μικρός Ισαάν κλείνεται στον εαυτό του και αρνείται ακόμη και τη μόνη του διέξοδο, τη ζωγραφική. Τα πράγματα αλλάζουν όταν ο νέος δάσκαλος των καλλιτεχνικών, που είχε κι αυτός μαθησιακές δυσκολίες όταν ήταν μαθητής, αντιλαμβάνεται ότι το πρόβλημα δεν βρίσκεται στον Ισαάν αλλά στον τρόπο που τον αντιμετωπίζουν. Καταλαβαίνει ότι είναι ένα παιδί με ξεχωριστές ικανότητες και ξεχωριστές ανάγκες. Κεντρίζοντας το ενδιαφέρον του κι εκμεταλλευόμενος την πλούσια φαντασία του Ισαάν, καταφέρνει να τον κάνει να ξαναβρεί τη χαμένη του αυτοπεποίθηση και να ξεχωρίσει ανάμεσα στους συμμαθητές του...

Ανάμεσα στους τοίχους - σκηνοθέτης: Λοράν Καντέ (2009) - γαλλικός Χρυσός Φοίνικας

Ο Φρανσουά και οι καθηγητές συνάδελφοι του, προετοιμάζονται για την καινούργια σχολική χρονιά, στο γυμνάσιο μιας σκληρής, εργατικής συνοικίας. Οπλισμένοι με τις καλύτερες προθέσεις, δεν πτοούνται από τις δύσκολες συνθήκες εργασίας και θα προσπαθήσουν με όλες τους τις δυνάμεις να μεταδώσουν γνώση, στους μαθητές τους. Κουλτούρες και συμπεριφορές έρχονται σε αντιπαράθεση μέσα στη τάξη, σε έναν μικρόκοσμο που αντιπροσωπεύει τη Γαλλία του σήμερα. Οι μαθητές είναι διασκεδαστικοί αλλά και δύστροποι. Αυτό μπορεί να υπονομεύσει τον ενθουσιασμό των χαμηλόμισθων καθηγητών. Ο Φρανσουά επιμένει να διατηρεί στη τάξη μια ατμόσφαιρα σεβασμού και αξιοπρέπειας. Απορρίπτει τη σοβαροφάνεια και τον αυταρχισμό. Είναι σε ακραίο βαθμό ειλικρινής και αυτό είναι πρωτόγνωρο για τους μαθητές. Όμως έρχεται μια στιγμή που οι αρχές που έχει επιβάλει στη τάξη του δοκιμάζονται, όταν ένας μαθητής αμφισβητεί τις μεθόδους του.

Τα παιδιά της χορωδίας – σκηνοθέτης: Κριστόφ Μπαρατιέ (2004) 1948

Ο Κλεμέντ Ματιέ, ένας άνεργος δάσκαλος μουσικής, βρίσκει δουλειά ως επιτηρητής σε ένα σωφρονιστικό οικοτροφείο ανηλίκων. Εκεί, μένει έκπληκτος από τη σκληρή πραγματικότητα της σχολικής ρουτίνας και κυρίως, από τις ακραίες και αναποτελεσματικές μεθόδους που μέχρι τώρα εφάρμοζε ο διευθυντής Ρασίν. Ο Ματιέ αποφασίζει να αρχίσει έναν αγώνα για να προσφέρει μια πνοή αλλαγής στο αυστηρό ίδρυμα, διδάσκοντας στους μαθητές του τη μαγεία και τη δύναμη της μουσικής, αλλάζοντας έτσι τις ζωές τους για πάντα. Ήταν τα καλύτερα χρόνια της ζωής τους. Μόνο που κάποιος έπρεπε να τους το μάθει. Εν ολίγοις, ο ευγενικός δάσκαλος βλέπει σε κάθε παιδί ένα σύνολο άπειρων δυνατοτήτων, σε αντίθεση με το διευθυντή του σχολείου. Δημιουργώντας μια χορωδία προσπαθεί να μεταμορφώσει τους μαθητές και να τους πειθαρχήσει χωρίς τη χρήση της

βίας. Χωρίς να είναι anti-bullying ταινία περνάει μηνύματα ενάντια στη βία και τον εκφοβισμό.

Ο Πόλεμος των Κουμπιών – σκηνοθέτης: Γιαν Σαμιέλ (2011)

Σ' ένα χωριό της Νότιας Γαλλίας, το 1957 τα παιδιά ζουν μια ανέμελη ζωή. Μια ομάδα αγοριών, ηλικίας 7 έως 14 ετών, αποφασίζει να κηρύξει 'πόλεμο' στους ορκισμένους εχθρούς της... την αντίστοιχη παιδική παρέα του γειτονικού χωριού. Τα παιδιά των δύο γειτονικών χωριών μάχονται με ξύλινα σπαθιά και σφεντόνες μέχρι την τελική επικράτηση. Οι δύο συμμορίες μηχανεύονται ευφυείς ενέδρες, πρωτότυπες εφορμήσεις και ατελείωτες σκανδαλιές με έπαθλο μια χούφτα... κουμπιά. Πρόκειται για έναν πόλεμο τιμής και πίστης που έχει παραμείνει ζωντανός για πολλές γενιές. Στη μάχη ο μεγαλύτερος εξευτελισμός για ένα παιδί είναι να καταφέρει ο εχθρός να ξηλώσει τα κουμπιά των ρούχων του. Όμως δεν είναι καθόλου εύκολο να είσαι σε έναν στρατό πιτσιρικάων, να δίνεις μάχες και να μην βρίσκεις τον μπελά σου, όταν γυρίζεις σπίτι με σκισμένα ρούχα και χαμένα κουμπιά. [Ταινία που μεταφέρει τρυφερά μηνύματα για τις παιδικές και εφηβικές παρέες, μεταφορά του κλασικού αντιμιλιταριστικού παιδικού αναγνώσματος του Λουί Περγκό]

Το καναρινί ποδήλατο - σκηνοθέτης: Δημήτρης Σταύρακας (1999)

Η Ελλάδα τα τελευταία χρόνια έχει γίνει χώρα υποδοχής μεταναστών. Τα παιδιά τους φοιτούν στα ελληνικά σχολεία, διαβάζουν τα ελληνικά βιβλία, παίζουν τα ίδια παιχνίδια με τα ελληνόπουλα. Πολλές φορές όμως η επικοινωνία είναι δύσκολη και η αποδοχή ακόμα δυσκολότερη. Η συγκεκριμένη ταινία ασχολείται με αυτό ακριβώς το θέμα. Για έναν μικρό αλλοδαπό μαθητή ένα καναρινί ποδήλατο γίνεται το διαβατήριό που θα τον εντάξει στην ελληνική σχολική τάξη. Είναι μια ταινία στην οποία επιβεβαιώνεται η αξία της εμπιστοσύνης μεταξύ των ανθρώπων. [<https://www.youtube.com/watch?v=DTEXV16HTA>]

Το σχολείο - σκηνοθέτης: Μαριάννα Οικονόμου (2001)

Η σκηνοθέτιδα, αφού παρακολούθησε για έναν ολόκληρο χρόνο τη ζωή ενός σχολείου και τη γειτονιά των παιδιών, κατέγραψε σε ένα 55λεπτο ντοκιμαντέρ τον προβληματισμό που προκύπτει γύρω από την αποδοχή του ξένου, του άλλου. Πρόκειται για το 87ο δημοτικό σχολείο στο Γκάζι της Αθήνας, όπου τα μισά περίπου παιδιά είναι Τουρκόφωνοι Μουσουλμάνοι από τη Θράκη. Οι δάσκαλοι προσπαθούν να αντεπεξέλθουν στις πολλαπλές τους υποχρεώσεις σε ένα κλίμα πολιτικών και κοινωνικών προκαταλήψεων.

Παιχνίδι ελιγμών - σκηνοθέτης: Αμπνελατίφ Κεσίς (2003, Γαλλία)

Μια πολύ αισιόδοξη ταινία, γυρισμένη σε υποβαθμισμένο προάστιο του Παρισιού. Το Παρίσι, ως υψικάμιнос ανθρώπων, φυλών, θρησκειών και πολιτισμών, κρύβει και αγάπη, εκτός από το «Μίσος» του Μ. Κασοβίτς. Μια ομάδα νέων ανεβάζει ένα θεατρικό έργο του Μαριβό. Η κοινή αγάπη για το θέατρο τους ενώνει και τους δυναμώνει, ώστε να αντιμετωπίσουν θετικά τα προβλήματα της δύσκολης πολυπολιτισμικής εποχής και πόλης όπου διαμένουν.

Bully – σκηνοθέτης: Lee Hirsch (2012)

Το “Bully” περιλαμβάνει αληθινές ιστορίες παιδιών που έχουν υποστεί σχολικό εκφοβισμό. Έχει παρουσιαστεί από τα αμερικάνικα μέσα ως μια ταινία τόσο ζωντανή όπως μια ταινία τρόμου αλλά και τόσο συγκινητική όπως κάθε δράμα άξιο να κερδίσει Όσκαρ. Ο σκηνοθέτης ξεσκεπάζει κάποιες από τις χειρότερες υποθέσεις εκφοβισμού στην Αμερική: Ενός 14χρονου κοριτσιού από το Μισισίπι που οδηγήθηκε από το bullying να βγάλει όπλο μέσα στο σχολικό λεωφορείο, μια 16χρονη που είχε επιλέξει να είναι ομοφυλόφιλη και χτυπήθηκε με φορητά όπλα από συμμαθητές της για αυτό, ένα 12χρονο που προσπαθεί να τα βγάλει πέρα με τους σχολικούς εκβιαστές τους και τις οικογένειες από δύο παιδιά που αναζητούν δικαιοσύνη για τα παιδιά τους που οδηγήθηκαν στην αυτοκτονία. Το «Bully» κάνει αυτό ακριβώς: εξιστορεί διάσπαρτες ιστορίες σχολικού εκφοβισμού σε μια μικρή πόλη της Αμερικής.

Klass – σκηνοθέτης: Ilmar Raag (2007)

Ένα αγόρι σε σχολείο γυμνασίου της Εσθονίας αποφασίζει να υπερασπίσει έναν συμμαθητή του που έχει πέσει θύμα εκφοβισμού. Αυτό ξεκινά πόλεμο μεταξύ του ιδίου και του άτυπου ηγέτη της ομάδας. Ευαίσθητο θέμα εμπνευσμένο από αληθινά γεγονότα για τους εφήβους και τις δραματικές συγκρούσεις τους, για την εσωτερική βία και τους κλειστούς –κάποιες φορές- ορίζοντες.

This is England – σκηνοθέτης: Shane Meadows (2006)

Μέσα στην κοινωνική πραγματικότητα της επί Thatcher Αγγλίας κι ενώ ο πόλεμος στα Falkland μαίνεται, ένα παιδάκι αντιμετωπίζει την απόρριψη των συνομηλίκων του αλλά γίνεται δεκτό σε μια συμμορία skinhead. Ο μικρός Shaun περνάει από το περιθώριο του σχολείου στο επίκεντρο της προσοχής μίας παρέας περιθωριακών, γνωρίζει τον κώδικα επικοινωνίας και το dress-code τους και αποκτά την αποδοχή τους. Όταν όμως επιστρέψει από τη φυλακή ένας μέλος με ακροδεξιές θέσεις η παρέα θα χωριστεί και οι μισοί θα κατηγορηθούν σε εθνικιστικά παραληρήματα, μαζί κι ο Shaun, επηρεασμένος από τον πρόσφατο θάνατο του πατέρα του στα Falkland. Ένα παιδάκι, βουτά δίκην βάπτισης σε γεγονότα ξένα προς τη φύση του. Οι κοινωνικοί συσχετισμοί που τονίζει ο Meadows αφορούν φτωχά παιδιά, άνεργα, που εισέρχονται στο φαύλο κύκλο της εκκεντρικότητας και της αποξένωσης.

Τα πλεονεκτήματα του να είσαι στο περιθώριο – σκηνοθέτης: Στίβεν Τσμπόσκι (2012)

Ο συγγραφέας Στίβεν Τσμπόσκι γράφει και σκηνοθετεί την κινηματογραφική διασκευή του δικού του μυθιστορήματος -- το οποίο έχει πουλήσει περισσότερα από 1 εκατ. αντίτυπα στις ΗΠΑ! Ο ευφυής και σκεπτικός 15χρονος Τσάρλι προσπαθεί να προσαρμοστεί στο Λύκειο και καταλήγει μέλος μιας παρέας τελειοφοίτων, ανάμεσα στους οποίους είναι ο πνευματώδης και γεμάτος αυτοπεποίθηση Πάτρικ, καθώς και η όμορφη Σαμ. Οι νέοι του

φίλοι τον ενθαρρύνουν να "βγει από το καβούκι του" και τον εισαγάγουν στην μουσική, στον κινηματογράφο, στη ζωή! Το σύμπαν αυτής της ταινίας, είναι τόσο πλούσιο και ενδιαφέρον, ηχεί τόσο αληθινό και ειλικρινές συναισθηματικά, τόσο ανοιχτό και γενναιόδωρο, που όπως συμβαίνει και με τους ήρωες του, που κατοικούν στο δικό τους «νησί με ελαττωματικά παιχνίδια» μακριά από την θορυβώδη παραλία των δημοφιλών παιδιών του σχολείου, η ταινία του Τσμπόσκι, δεν έχει κανέναν δισταγμό να σε συμπεριλάβει. Μια αυθεντική, τρυφερή, αληθινή ματιά, στα άβολα χρόνια της εφηβείας που αποφεύγει όλα τα κλισέ μιας εφηβικής ταινίας και βρίσκει κέντρο στην συναισθηματική ειλικρίνεια. Και την καρδιά σου.

Ημερολόγια εκφοβισμού – σκηνοθέτης Αλέξανδρος Χαντζής (2014)

Κινηματογραφημένο στην Ελλάδα και το Ηνωμένο Βασίλειο, το ντοκιμαντέρ «Ημερολόγια Εκφοβισμού» αφηγείται ιστορίες καθημερινής καζούρας στη σχολική αυλή, καταδεικνύοντας ένα φαινόμενο που τραυματίζει συναισθηματικά έναν άνθρωπο για όλη του τη ζωή. Αγόρια και κορίτσια, που έχουν βιώσει τον εκφοβισμό, είτε ως θύματα είτε ως δράστες, αλλά και εκπαιδευτικοί μιλούν ανοιχτά. Έγκριτοι επιστήμονες από όλη την Ευρώπη, που δραστηριοποιούνται στο πεδίο, προσπαθούν να δώσουν απαντήσεις και να φωτίσουν όλες τις πτυχές του φαινομένου. Στόχος, να αναγνωριστεί δημόσια ο εκφοβισμός και να εντοπιστούν οι βασικές του αιτίες, με την ελπίδα ότι ο φαύλος κύκλος του μπορεί να σπάσει. [<https://www.youtube.com/watch?v=NkaLAY90H00>]

Kes – σκηνοθέτης: Ken Loach (1969)

Ένας πιτσιρικάς σε προάστιο της Αγγλίας κρύβεται καθημερινά από τραμπούκους που τον χτυπάνε στο σχολείο, μέχρι που μια μέρα κερδίζει τον σεβασμό όλων, δείχνοντας ότι τόσο καιρό προπονούσε ένα άγριο γεράκι να ακούει κάθε του διαταγή. Η πρώτη ταινία του Ken Loach και συγκλονιστική.

Napoleon Dynamite – σκηνοθέτης: Jared Hess (2004)

Ο Napoleon Dynamite είναι ένας αποξενωμένος μαθητής, τον οποίο κοροϊδεύουν οι συμμαθητές του. Μένει μαζί με τον αδερφό του, ονόματι Κίρ, ο οποίος κάθεται συνεχώς στο ίντερνετ και κάνει chat ψάχνοντας να βρει κοπέλα, το κατοικίδιο λάμα του και τη γιαγιά του. Όταν η γιαγιά του τραυματίζεται, έρχεται να μείνει μαζί τους ο θείος Ρίκο, ο οποίος κάνει ρεζίλι αρκετές φορές τον Napoleon Dynamite. Ένας νέος συμμαθητής, ονόματι Pedro, μετανάστης από το Μεξικό, γίνεται φίλος με τον Napoleon Dynamite. Μαζί, ψάχνουν να βρουν μια συνοδό για το σχολικό χορό. Αυτή είναι η ζωή του ιδιόρρυθμου, ταλαντούχου και γεμάτου φαντασία, Napoleon Dynamite Χάρη σε ένα επικό break dance του, ο Napoleon γίνεται θρύλος και ο κολλητός του πρόεδρος του 15μελούς.